QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. Nº 179. DESEMBRE 2010

FESTES NADALENQUES (VIII)

"LES FESTES"

Per vuitè any consecutiu, publicam el número de la nostra revista dedicat a l'anàlisi de les festes nadalenques a la nostra comunitat. Podeu consultar els Quaderns Gadeso nº29, 45, 64, 85, 113, 134 i 156, publicats cada mes de desembre des de l'any 2003).

En aquest número analitzam no només les despeses nadalenques previstes per persona, sinó que realitzam una anàlisi molt més acurada, fins arribar a com afecta la crisi a cada un dels segments de la nostra societat. Com es podrà comprovar, una cosa és que es percebi una disminució global de les despeses a les festes nadalenques, i una altra ben distinta és a quins capítols afecta de manera més significativa aquesta disminució.

Però, a més, resulta molt rellevant conèixer com la crisi afecta de manera desigual a les persones i famílies, segons sigui la seva classe social. I això no només en referència a la seva despesa global, sinó també en la distribució interna d'aquesta despesa (menjars, regals del fills...). Els resultats globals d'aquest Quadern han estat ponderats pel pes poblacional de cada classe social. Finalment, també analitzam com els ciutadans de la nostra comunitat perceben aquestes festes.

En aquest número no es fa l'habitual anàlisi diferenciat per illes perquè els comportaments són pràcticament idèntics a totes les Balears.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: desembre 2010

LA CRISI AFECTA; I MOLT!

Les dades de la taula número 1, no per esperades són menys significatives. La **crisi socioeconòmica** actual influeix de manera directa i rellevant sobre les despeses nadalenques.

Així doncs, la **despesa total** prevista per les famílies balears durant les festes nadalenques experimenta de manera global una disminució del **13,8%**. Per entendre millor aquesta dada cal afegir dues puntualitzacions: primera, que aquesta despesa prevista és superior a la del conjunt d'Espanya; i segona, que aquest és el tercer any consecutiu de descens en aquestes despeses nadalenques, coincidint amb l'inici de la crisi.

El més significatiu d'aquestes dades és la baixada molt sensible de la despesa en **Oci** (-25%), que inclou conceptes com viatges, loteria, festes... i del capítol **Altres Regals**, que engloben els que no es refereixen als dels fills (-25,5%). Les despeses destinades a la **Roba i complements** experimenten una baixada del -16,3%, mentre que els capítols referits al **Menjar** i als **Regals pels fills** baixen un -6,6% i un 5,6%, respectivament.

A la taula nº2 queda palès que, malgrat la situació de crisi, les **despeses destinades a regals** ocupen llocs preferents dins la distribució de la despesa pel conjunt de la societat.

TAULA Nº1

DESPESES NADALENQUES PER PERSONA (EN €) I VARIACIÓ RESPECTE EL 2009 (EN %)

TOTAL	Menjar	Regals fills	Roba	Oci	Altres regals	Varis
660	155	170	67	75	123	70
-13,8%	-6,6%	-5,6%	-16,3%	-25,0%	-25,5%	-6,7%

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES NADALENQUES (EN %)

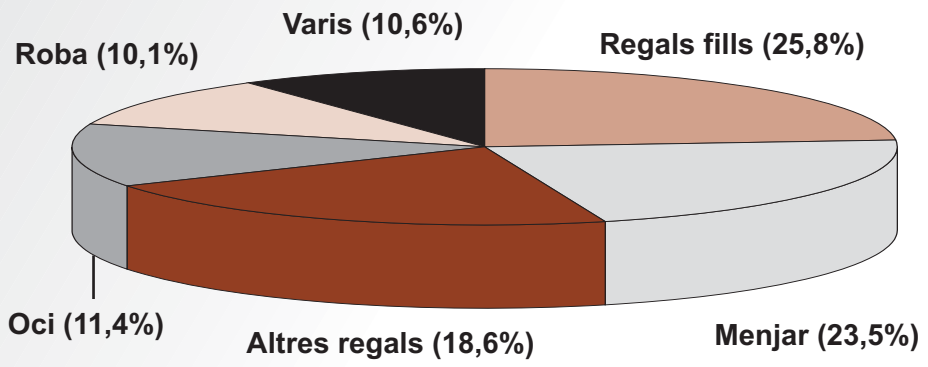

TAULA Nº2

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

NO PLOU IGUAL PER A TOTS (I)

Com es podrà comprovar a les pàgines següents, la crisi no afecta a tots per igual o, més col·loquialment "no plou igual per a tots". Per aquest motiu, oferim unes anàlisis que permeten conèixer com afecta aquesta crisi a cada una de les classes socials.

Així doncs, oferim com a referència una aproximació socioeconòmica a les tipologies de les diverses classes socials, considerant que aquestes no es defineixen per temes purament econòmics i que, naturalment, pot haver-hi col·lectius englobats en diverses classes socials.

CLASSES SOCIALS: TIPOLOGIES

TAULA Nº3 (elaboració pròpia)

BAIXA	MITJANA-BAIXA	MITJANA	MITJANA-ALTA	ALTA
- Aturats de llarga durada	- Treballadors temporals	- Fixos discontinus	- Professionals	- Grans empresaris
- Joves sense formació	- Mileuristes	- Petits comerciants	- Empresaris mitjans	- Rendistes: - Inmobiliaris - Capital
- Immigrants sense xarxa social	- Treballadors amb contracte inestable (precarietat)	- Treballadors amb contracte estable		- Alts directius
- Pensionistes	- Treballadors autònoms			

La primera dada que crida l'atenció quan observam la taula número 4 és que la despesa prevista per les denominades classes altes és quasi **6 vegades superior** a la despesa de les persones que pertànyen a la classe baixa. Hem de pensar que dins aquesta classe baixa hi trobem joves sense formació, immigrants sense xarxa social i, cada cop més, aturats de llarga durada (que deixaran de percebre l'ajuda de 420€).

Com es pot comprovar, a la gràfica hi hem dibuixat dues divisions que hem considerat significatives: el gran salt que hi ha entre les classes baixes, que efectuaran una despesa mitjana de **250 euros**, i les persones de classe mitjana i mitjana baixa, que es mouran al voltant dels **500-600 euros**.

La segona gran bretxa es situa entre aquests darrers i les classes alta i mitjana alta, que es gastaran **més de mil euros** durant les festes nadalenques en les que estam ja immersos.

De totes aquestes xifres es pot deduir que la crisi està configurant una **societat "dual"**: és a dir, col·lectius (persones i famílies) excloses o en risc d'exclusió (classe baixa i classe mitjana-baixa); i col·lectius que no pareixen ser afectats de manera significativa per la crisi (classe mitjana-alta i alta).

Enmig d'aquests dos extrems, hi trobam la **classe mitjana**, que es troba en una posició més propera a la classe mitjana-baixa que a la classe mitjana-alta, el que pareix demostrar que la crisi està afectant també a aquestes persones, especialment en una pèrdua de capacitat de consum, fonamentalment per la seva situació sociolaboral, que, com a mínim, provoca **inseguretats** i **incerteses**.

Per últim, cal afegir també un factor determinant i que afecta especialmenta a la classe mitjana: la **disminució** dràstica per part de les entitats financeres **dels crèdits al consum**.

TAULA Nº4

DESPESES NADALENQUES PER PERSONA SEGONS CLASSE SOCIAL

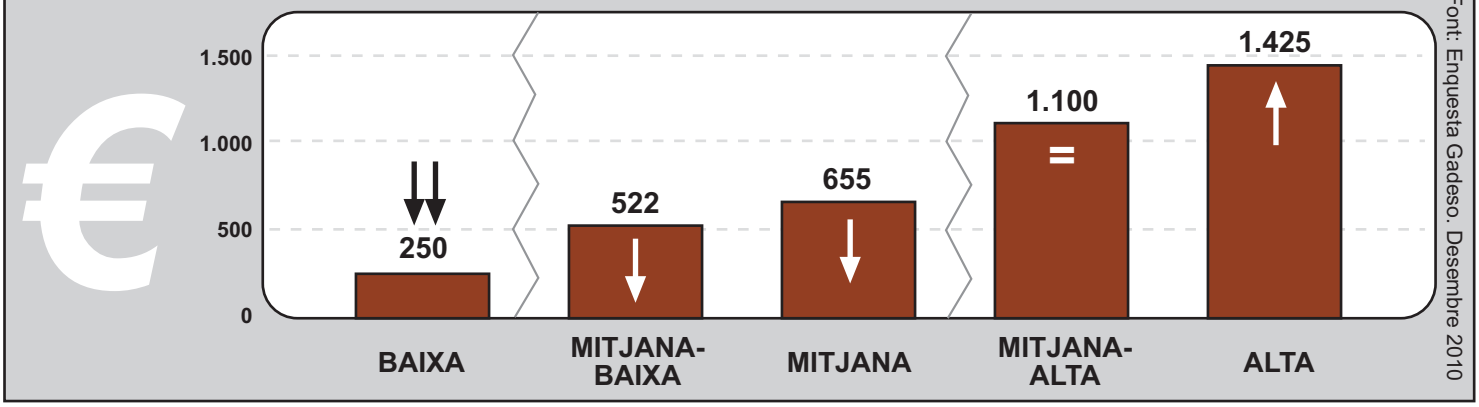

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

NO PLOU IGUAL PER A TOTS (II)

A continuació es desglossen les despeses nadalenques per cada una de les classes socials explicades a la pàgina anterior. Concretament, s'analitza quin pes té cada un dels capítols, segons la següent llegenda:

REGALS FILLS | MENJAR | ALTRES REGALS | OCI | ROBA | VARIS

TAULA Nº5

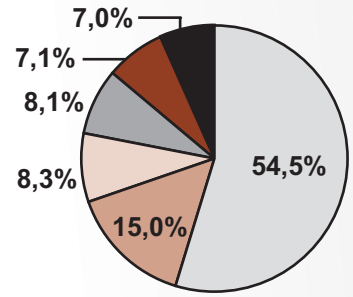

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

CLASSE BAIXA

Una sola mirada la gràfica adjunt ens permet deduir que el capítol bàsic de les despeses nadalenques a les denominades classes baixes és el menjar, que suposa més de la meitat de les despeses previstes per aquestes festes. Conseqüentment, baixen sensiblement la resta de les despeses analitzades, especialment les referides als regals, ja siguin per als fills o per altres persones.

TAULA Nº6

CLASSE MITJANA-BAIXA

En aquest grup la despesa en menjar també guanya pes relatiu en comparació amb l'any passat. Per part seva, els regals (a fills o a altres persones) representen, malgrat el descens percentual experimentat en comparació amb l'any 2009, més del 30% de la "cistella" nadalenca. La resta de capítols de despesa també enregistren descensos, especialment la roba i els complements.

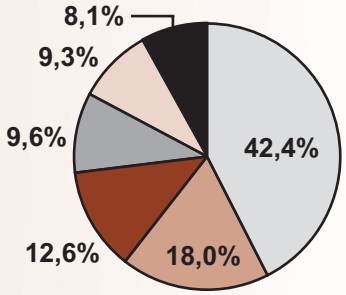

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

TAULA Nº7

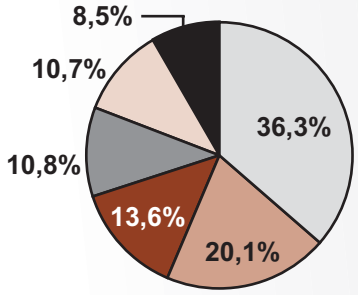

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

CLASSE MITJANA

Dins els col·lectius englobats dins la classe mitjana s'observa un rellevant augment de la despesa destinada a menjar, en detriment d'altres béns de consum. Així doncs, cal destacar la significativa disminució de les despeses incloses dins els capítols de regals: 20,1% pels fills i 13,6% d'altres regals (6 punts menys que l'any passat). L'oci i la roba i complements també experimenten un cert descens, encara que d'una intensitat més moderada.

TAULA Nº8

CLASSE MITJANA-ALTA

Com es pot veure a la gràfica adjunta, la distribució percentual de les despeses nadalenques de les classes mitjanes-altes és més equilibrat que els anteriors. En comparació amb 2009, el menjar passa a ser el principal capítol de despesa, en detriment de les despeses destinades als regals dels fills i a altres persones. Les despeses en altres ítems experiementen una lleugera disminució, poc significativa.

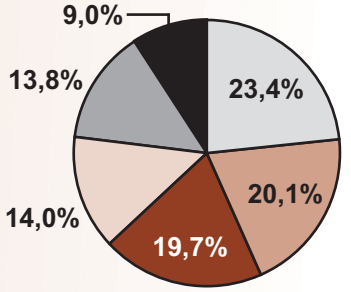

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

TAULA Nº9

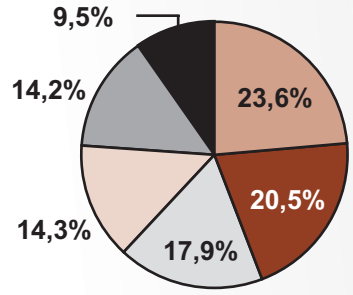

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

CLASSE ALTA

Dins d'aquest col·lectiu, el primer que crida l'atenció és el canvi de tendència: el menjar deixa de ser el capítol més important dins la despesa nadalenca i es superat pels regals que es fan als fills i pel capítol altres regals, ambdós amb percentatges superiors al 20%. Això no significa que les classes altes destinin pocs doblers al menjar, doncs en nivells absoluts, la despesa és superior a les classes mitjanes i baixes.

¿QUÈ SÓN LES FESTES NADALENQUES?

Una anàlisi de la taula número 10 permet deduir que les festes nadalenques a les Illes Balears (i també a a Espanya en general) s'estan "secularitzant". És a dir, que es generalitza la percepció consumista i familiar d'aquestes festes, i cada cop perd més pes la vessant religiosa del Nadal.

TAULA Nº4

SIGNIFICAT DE LES FESTES NADALENQUES

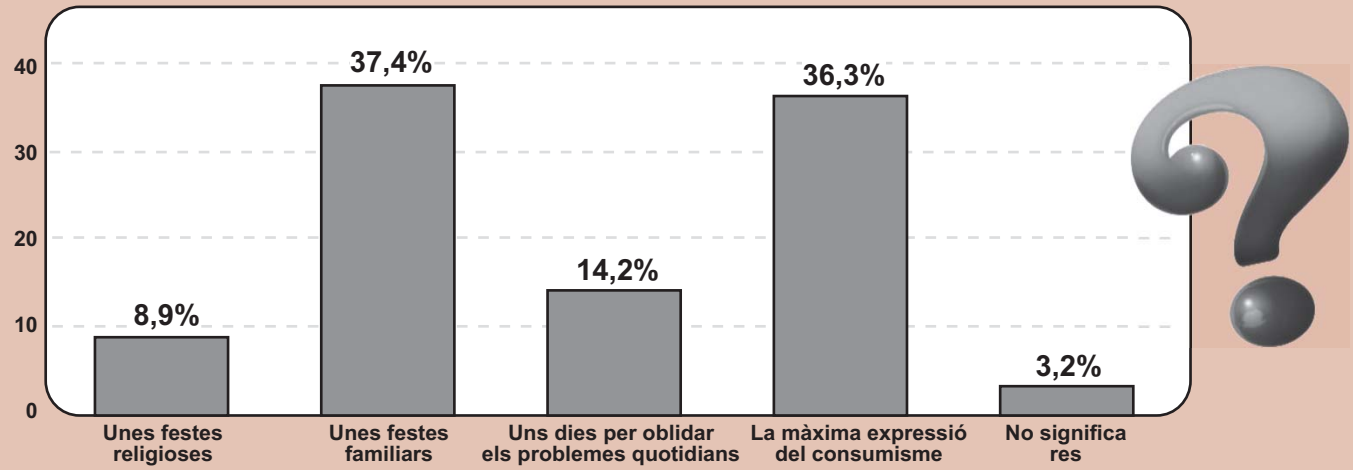

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2010

La taula anterior reflecteix els resultats d'una **enquesta activa** a la pàgina web de la Fundació Gadeso (www.gadeso.org), concretament de les primeres 400 participacions. És ben sabut que no té validesa científica, però ens dóna pistes clares sobre les percepcions dels ciutadans i ciutadanes de Balears.

Com s'ha dit abans, ja fa temps que s'observa una tendència a la **secularització** de les festes nadalenques: el fet religiós perd pes dins la nostra societat (en línia amb l'anàlisi publicat en el Quadern Gadeso nº178), en favor de les vessants **familiar** i **consumista**.

Així doncs, una majoria dels entrevistats creu que, fonamentalment, aquestes són unes festes per **passar amb la família**, si bé un rellevant 36% opina que simplement són la màxima expressió del **consumisme**, que quasi ens obliga a gastar grans sumes de doblers en regals i celebracions. Un escàs 14% es pren el Nadal com uns dies per **oblidar els problemes quotidians**.

www.gadeso.org

DOSSIERS SOBRE EL CONSUM NADALENC

Nº329: "Estudio sobre el consumo navideño 2010". (DELOITTE)

Nº330: "Hábitos de consumo de los españoles. Navidad. 2010. (FUCI)

La Fundació Gadeso us desitja un

BON NADAL...

...I UN MILLOR ANY NOU

(SI ÉS POSSIBLE)

Fundació GADESO: C/Ter nº14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503 FAX. +34 971 470042.
E-MAIL: fundaciogadeso @ gadeso.org PÁGINA WEB: www.gadeso.org